

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.12.2020 § 119

§ 119

Sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksut 2021

Valmistelijat / lisätiedot:
Jansson Hermanni

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Perusturvajohtaja Metso Juha

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus hyväksyy sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksut vuodelle 2021 liitteen mukaisesti 1.2.2021 alkaen.

Käsittely

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksut

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 1 §:n mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystoimen palveluista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, ellei laissa ole toisin säädetty. Valtioneuvoston antamalla asetuksella voidaan säätää palvelusta perittävän maksun enimmäismäärä. Asetuksella säädettyistä asiakasmaksujen enimmäismääristä on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa asetuksessa (912/1992). Maksuista osa on tulosidonnaisia eli maksu voidaan periä henkilön maksukyvyn mukaan. Suuri osa maksuista on kuitenkin tasasuuruksia. Asiakasmaksulain 2 §:n mukaan palvelusta voidaan periä maksu, joka saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Ostopalveluista peritään maksut samoin perustein kuin kunnan itsensä tuottamista vastaavista palveluista.

Espoon kaupungin vuoden 2021 talousarvioon ei ole sisällytetty asiakasmaksujen korotuksia. Esitetään, että Espoossa ei koroteta eikä alenneta kaupungin päätettävissä olevia asiakasmaksuja.

Lisäksi esitetään vahvistettavaksi jäljempänä tarkemmin selostetut muutokset asiakasmaksujen maksuperusteisiin.

Asumispalvelut

Pitkäaikaisessa asumispalvelussa asiakasmaksu määräytyy asiakkaan maksukyvyn mukaan. Yksin asuvan asiakkaan asiakasmaksu pitkäaikaisen asumispalvelun voimassa olevien maksuperusteiden mukaisesti on 85 % asiakkaan nettokuukausituloista. Asiakkaan käyttöön jää kuukausittain käyttövara, joka on 15 % nettotuloista, kuitenkin vähintään toimeentulotuen perusosaa vastaava määrä kuukaudessa vähennettynä ruokaosuudella. Mikäli asiakas on ennen asumispalveluun tulemistaan asunut yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa ja hänen kuukausitulonsa ovat suuremmat kuin puolison kuukausitulot, asiakasmaksu määräytyy perheen yhteisten nettokuukausitulojen perusteella ja on 42,5 % yhteenlasketuista nettokuukausituloista. Asiakkaalle tulee kuitenkin jäädä minimikäyttövara. Maksuperustetta sovelletaan sosiaalihuoltolain mukaisesti vanhusten palvelujen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä vammaispalvelujen asumispalveluissa.

Toimeentulotuen perusosan määrää on tarkistettu 1.1.2021 alkaen siten, että toimeentulotuen perusosaa vastaava määrä vähennettynä ruokaosuudella on 257,07 euroa. Esitetään vahvistettavaksi pitkäaikaisessa asumispalvelussa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa minimikäyttövaraksi 1.1.2021 alkaen toimeentulotuen perusosa vähennettynä ruokaosuudella, yhteensä 257,07 euroa kuukaudessa.

Pitkäaikaisen asumispalvelun maksuperustetta on vähimmäiskäyttövaraa koskevan muutoksen ohella ajantasaistettu huomioitavien tulojen määritelmien osalta. Vanhentuneita ja käytöstä poistuneita termejä on korvattu ajantasaisen lainsäädännön vastaavilla termeillä. Esimerkiksi huomioitavien tulojen tapauksissa aikuisopintorahan sijaan maksuperusteissa käytetään termiä aikuiskoulutustuki. Myös asiakkaan asiointia toisen puolesta on pyritty täsmentämään lisäämällä maksuperusteisiin voimassa oleva hallintolainmukainen käytäntö valtakirjan edellyttämisestä. Vastaavat muutokset on tehty myös pitkäaikaisen laitoshoidon maksuperusteisiin ja muutoksissa on huomioitu saavutettavuuden vaatimukset aiempaa paremmin.

Espoon mielenterveys- ja päihdepalvelut käynnistää 1.3.2020 alkaen vaativan tehostetun palveluasumisen palvelun asiakkaille, joiden ympärivuorokautisen palveluasumisen tarve liittyy aktiiviseen päihteidenkäyttöön, asunnottomuuteen ja haastavaan käyttäytymiseen. Palvelu hankitaan yksityisiltä palveluntuottajilta, jotka vastaavat palvelun toteutuksesta. Palvelun asiakasmaksu määräytyy Espoon pitkäaikaisen asumispalvelun maksuperusteiden mukaisesti ja asiakasmaksun perii Espoon kaupunki.

Vaativa tehostettu palveluasumisen ei palveluna sisällä aterioita ja myös asiakkaiden poikkeuksellisen tilanteen vuoksi vähimmäiskäyttövaraksi on tarpeen määritellä korkeampi summa kuin muissa pitkäaikaisissa asumispalveluissa. Asiakkaiden toimintakyky palvelussa ei edellytä aterioiden sisällyttämistä palvelukokonaisuuteen ja sitä ei voi kokonaisuus huomioiden pitää tarkoituksenmukaisena. Ennakoitavissa olevien tietojen mukaan palvelun asiakkaiden toimeentulo on pääosin perustoimeentulotuki tai eläke. Käyttövaran osalta tarkoituksenmukaisena voi pitää ratkaisua, jossa asiakkaan käyttövaraksi palvelussa jää täysi toimeentulotuen perusosa, vuonna 2021 yhteensä 504,06 euroa kuukaudessa. Esitetään vahvistettavaksi 1.3.2021 lähtien mielenterveys- ja päihdepalveluiden

vaativan tehostetun asiakasmaksuna pitkäaikaisen asumispalvelun maksuperusteiden mukainen maksu siten, että palvelun käyttäjän vähimmäiskäyttövaraksi jää täyttä toimeentulotuen perusosaa vastaava summa, yhteensä 504,06 euroa kuukaudessa.

Vammaispalvelut

Espoon vammaispalveluissa alle 16-vuotiaiden ympärivuorokautisesta lyhytaikaisesta hoidosta peritään asiakasmaksuna 11,50 euroa hoitopäivältä. Palvelua käyttävät asiakkaat vammaispalveluissa ovat suurelta osin samoja asiakkaita, jotka käyttävät myös omaishoidon lakisääteisen vapaan palvelua. Omaishoitajan lakisääteisen vapaan asiakasmaksu määräytyy asiakasmaksulain (734/1992) 6 b §:n mukaan. Tällä hetkellä omaishoitajan lakisääteinen asiakasmaksu on 11,40 euroa vuorokaudelta. Tyypillisessä tapauksessa alle 16-vuotias on lyhytaikaisen hoidon ensimmäiset päivät omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajan hoidossa ja tätä seuraavat päivät alle 16-vuotiaan lyhytaikaisessa hoidossa. Kokonaisuus huomioiden maksujen yhdenmukaistamisen voi nähdä yhdenmukaistavana vammaispalveluiden alle 16-vuotiaiden kodin ulkopuolisen hoidon maksut. Yhdenmukaistamista perustelee myös palvelun sisällön samankaltaisuus ja laskutuksen toteuttamisen selkeys. Esitetään, että alle 16-vuotiaan lyhytaikaisen hoidon asiakasmaksu ja sen määräytyminen yhdenmukaistetaan omaishoitajan lakisääteisen vapaan asiakasmaksun kanssa siten, että molemmista palveluista peritään jatkossa omaishoitajan lakisääteisen vapaan suuruinen maksu, yhteensä 11,40 euroa vuorokaudelta. Omaishoitajan lakisääteisen vapaan asiakasmaksun indeksitarkistus vaikuttaa jatkossa siten myös alle 16-vuotiaan lyhytaikaisen hoidon asiakasmaksuun.

Vammaisneuvoston lausunto on oheismateriaalina.

Päätöshistoria